

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060202

DOM
2015-04-15
Stockholm

Mål nr
P 8555-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-09-02 i mål nr P 2836-14, se bilaga

KLAGANDE

1. S J

2. U J

3. G V

4. J V

MOTPARTER

1. Bygglövsnämnden i Falkenbergs kommun
311 80 Falkenberg

2. Falkenbergs kommun
311 80 Falkenberg

Ombud: Advokaten P N

SAKEN

Bygglöv för nybyggnad av förskola m.m. på fastigheten S i Falkenbergs kommun

Dok.Id 1194050

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Bygglövsnämndens i Falkenbergs kommun beslut den 23 januari 2014, § 1025, att meddela bygglov för nybyggnad av förskola, tre komplementbyggnader och skärmtak på fastigheten S och avslår bygglovsansökan.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

G V, J V, S J och U J (G V m.fl.) har yrkat att bygglovsbeslutet ska upphävas.

Falkenbergs kommun (kommunen) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom samt yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva sitt beslut om inhibition.

Bygglövsnämnden i Falkenbergs kommun (nämnden) har samma inställning som kommunen.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

G V m.fl. har åberopat samma omständigheter och utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i mark- och miljödomstolen samt tillagt att bygglovsansökan ska avslås även vid en tillämpning av de nya bestämmelserna i plan- och bygglagen (2010:900), PBL, som trädde i kraft den 1 januari 2015.

Kommunen har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

För att trafik ska kunna ta sig till förskolan måste infarten gå över punktprickad mark som i detaljplanen från 1982 benämns som ”mark som inte får bebyggas”. Även två parkeringsplatser för funktionshindrade kommer till viss del att förläggas på den punktprickade marken. Praxis är tydlig med att parkeringsplats inte är att betrakta som bebyggelse enligt plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL. Anläggande av två parkeringsplatser för funktionshindrade på den punktprickade marken är därmed inte en avvikelse från detaljplanen enligt PBL, varför bygglov ska beviljas. För att kunna nå parkeringsplatserna och förskolan krävs en infartsväg. Det kan därmed inte anses vara en avvikelse från detaljplanen att anlägga en infartsväg på punktprickad mark eftersom varken parkeringsplatserna eller förskolan kan användas utan att det finns möjlighet att ta sig till aktuell plats. Inte heller anses infartsvägen vara bebyggelse. För det fall åtgärderna med infartsväg och parkeringsplatser skulle ses som en avvikelse

från planen gör kommunen gällande att avvikelserna är liten. Det är det bakomliggande syftet med detaljplanen vid tiden för dess antagande som måste bedömas. För att kunna ta sig till den nu planerade förskolan med tillhörande komplementbyggnader måste infarter och parkeringsplatser anläggas i anslutning till förskolan. Eftersom det punktprickade området går som en cirkel runt hela området för allmänt ändamål och det inte finns någon anvisad infartsväg i detaljplanen måste infarten, oavsett var den placeras, anläggas på punktprickad mark.

Transporter för sopor, inlastning av gods samt transporter för funktionshindrade kommer att göras på Fjällsippevägen. I detaljplanen från 1976 är Fjällsippevägen angiven som vägmark. Mellan fastigheten S som består av mark för allmänt ändamål och bostadsområdet vid Fjällsippevägen finns ett stråk som i detaljplanen är utmärkt som mark för park eller plantering. För att kunna utföra transporter på Fjällsippevägen till förskolan på S måste vägen gå över det område som i detaljplanen är benämnt som park eller plantering. Mark- och miljööverdomstolen har tidigare funnit att det rörde sig om en avvikelse från detaljplanen. Det område som är utpekad för park och plantering i detaljplanen består sammantaget av 9,3 hektar, dvs. 36,5 procent av detaljplanens totala område. Den aktuella vägen som kommer att gå mellan vägmarken och området för allmänt ändamål där förskolan är belägen upptar ca 80 m². I både absoluta och relativa tal är således den yta av parkmarken som är tänkt att tas i anspråk mycket liten. Vägen utgör därmed en liten avvikelse från detaljplanen. Inte heller kommer aktuell väg att påverka allmänhetens användande av marken. Parkområdet är inte ett område som används som rekreationsområde och särskilt inte den lilla bit parkområde som ligger mellan vägmarken och området kring skolan som är avsett för allmänt ändamål. Möjligheten för allmänheten att använda parkområdet kommer inte att påverkas av den planerade vägen. Anläggandet av en väg mellan vägmarken och förskolan kan därmed inte ses som en ingripande åtgärd som påverkar allmänheten. Vidare är syftet med den väg som kommer att gå fram till förskolan att den ska tillgodose allmän nytta. För att vissa transporter ska kunna ta sig till skolan på lämpligaste sätt krävs det att Fjällsippevägen används för utvalda transporter. Eftersom området för park och plantering har en stor räckvidd kan området inte ses som känsligt. Avvikelsen bör därmed ses som en liten avvikelse. Anläggandet av vägen är förenlig med detaljplanens syfte. Området för park

och plantering i detaljplanen är allmän plats och i ordets begrepp ligger att området ska vara tillgängligt för allmänheten. Anläggandet av vägen kommer inte att motverka detta syfte utan en väg är också en allmän plats enligt 1 kap. 4 § PBL. Den lilla avvikelser från detaljplanen från 1976 är därmed förenlig med detaljplanens syfte.

Den 1 januari 2015 trädde nya bestämmelser i PBL i kraft. Några av bestämmelserna har tillkommit i syfte att underlätta för kommuner att ge bygglov trots att sökt åtgärd avviker från en detaljplan. Det ges större utrymme för avvikelser. I målet relevanta bestämmelser ska tillämpas direkt vid ikraftträdandet. Aktuellt mål rör detaljplaner för vilka genomförandetiden gått ut och då är både 9 kap. 31 b § och 31 c § PBL tillämpliga. För det fall domstolen finner att planerad infartsväg och parkeringsplatser utgör avvikelser från detaljplanen från 1982 och att dessa avvikelser inte heller utgör en liten avvikelse från planen är det kommunens uppfattning att åtgärderna ändå ska tillåtas eftersom de faller in under vad som numera är tillåtet enligt 9 kap. 31 b § 2 PBL och/eller 9 kap. 31 c § PBL. Detsamma gäller anläggandet av infartsväg på det område som omfattas av detaljplanen från 1976. Huvudinfarten till skolan, dit alla skolbarn anländer, sker alltså via Violvägen. Den sekundära anslutningen kommer därför inte att medföra någon omfattande trafik på Fjällsippevägen utan är endast en kompletterande infart för att särskilja områden med t.ex. varutransporter från områden med skolbarn. Anläggandet av en infartsväg till förskolan och parkeringsplatser för funktionshindrade utgör användning för allmänt ändamål som främjar syftet med planen och måste anses förenligt med syftet med detaljplanen från 1982. Syftet med den kompletterande infartsvägen är att undvika tyngre trafik i närheten av plats där elever vistas samt att rörelsehindrade lättare ska kunna parkera i nära anslutning till förskolan. Dessa åtgärder är nödvändiga för att området ska kunna användas på ett ändamålsenligt sätt. Eftersom det redan har funnits en förskola på aktuellt område med tillhörande trafik måste en kompletterande infart till skolan samt två parkeringsplatser anses vara åtgärder av ytterst begränsad omfattning. Åtgärderna är alltså tillåtna i enlighet med 9 kap. 31 c § 1 PBL då de är till nytta för en bredare allmänhet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Inom ett område med detaljplan ska bygglov enligt 9 kap. 30 § PBL ges för en åtgärd bl.a. om åtgärden inte strider mot detaljplanen. Enligt 9 kap. 31 b § PBL (från och med den 1 januari 2015 9 kap. 31 b § 1 PBL) får bygglov ges för en åtgärd som avviker från en detaljplan om avvikelserna är liten och förenlig med detaljplanens syfte. Nya bestämmelser som innebär ökade möjligheter att ge bygglov för en åtgärd som avviker från en detaljplan trädde i kraft den 1 januari 2015. Dessa bestämmelser ska tillämpas direkt från ikraftträdandet.

Enligt förarbetena till 9 kap. 31 b § PBL (prop. 2010/11:63 s. 50 f.) har någon ändring avseende innebörden av bestämmelsen om liten avvikelse i PBL jämförd med innebörden av bestämmelsen om mindre avvikelser i 8 kap. 11 § sjätte stycket ÄPBL inte varit åsyftad, varför ledning kan tas av tidigare förarbeten och praxis vid bedömningen av om en avvikelse är liten. Av förarbetena till 8 kap. 11 § sjätte stycket ÄPBL (prop. 1985/86:1 s. 713 f.) framgår att bestämmelsen inte avsågs att tillämpas om någon ville använda marken för ett i planen icke avsett syfte.

Högsta förvaltningsdomstolen har därefter, i rättsfallet RÅ 2002 ref. 63, med stöd av vad som angivits i en senare proposition (prop. 1989/90:37 s. 51 ff.) godtagit att bestämmelsen om mindre avvikelser kan tillämpas även när avvikelserna består i att marken ska användas för ett i planen icke avsett ändamål, om den lovsökta åtgärden avser ett allmännyttigt ändamål.

Enligt 9 kap. 31 b § 2 PBL får bygglov ges för en åtgärd som avviker från en detaljplan, om avvikelserna är förenliga med detaljplanens syfte och åtgärden är av begränsad omfattning och nödvändig för att området ska kunna användas eller bebyggas på ett ändamålsenligt sätt.

Efter det att genomförandetiden för en detaljplan har gått ut får, enligt 9 kap. 31 c § PBL, bygglov ges för en åtgärd som avviker från detaljplanen om åtgärden

1. är förenlig med detaljplanens syfte och tillgodoser ett angeläget gemensamt behov eller ett allmänt intresse, eller

2. innebär en sådan annan användning av mark eller vatten som utgör ett lämpligt komplement till den användning som har bestämts i detaljplanen.

Detta mål avser bygglov för en förskola m.m. För fastigheten där förskolan ska uppföras gäller en byggnadsplan fastställd den 21 september 1982. Söder om denna plan gäller en byggnadsplan fastställd den 16 februari 1976. Även denna plan berörs av det givna bygglovet. Byggnadsplanerna gäller som detaljplaner enligt 17 kap. 4 § ÄPBL. Båda planerna gäller enligt övergångsbestämmelserna till PBL med hänvisning till ÄPBL. Genomförandetiden har gått ut för båda planerna.

Förskolan avses att uppföras på mark som enligt gällande detaljplan från 1982 är utlagd som byggnadsmark för allmänt ändamål. Vidare ska en infartsväg till förskolan placeras på mark som enligt gällande detaljplan från 1976 är avsedd för allmän plats, park eller plantering. Klagandenas invändningar mot det beviljade bygglovet gäller denna planerade infartsväg från Fjällsippevägen. Att anlägga en infartsväg över mark som betecknas som parkmark i detaljplanen strider enligt Mark- och miljööverdomstolen mot planens användningsbestämmelse. Frågan i målet är därmed om avvikelsen från gällande detaljplan kan godtas med stöd av bestämmelserna i 9 kap. 31 b och 31 c §§ PBL.

Mark- och miljööverdomstolen gör bedömningen att den planerade infartsvägen inte kan anses avse ett sådant allmännyttigt ändamål som kan godtas som en liten avvikelse från planen i enlighet med det ovan refererade avgörandet av Högsta förvaltningsdomstolen. Åtgärden kan därmed inte ses som en sådan liten avvikelse från planen som avses i 9 kap. 31 b § 1 PBL.

Det som då ska bedömas är om avvikelsen från den detaljplan där den planstridiga åtgärden, dvs. vägen, ska utföras kan godtas med stöd av de nya bestämmelserna i PBL. Vid den bedömningen saknar syftet med den angränsande detaljplanen betydelse.

Eftersom avsikten med vägen är att tillgodose behovet av ytterligare en infartsväg till den planerade förskolan, är behovet av vägen kopplat till användningen av det angränsande planområdet. Vägen är inte nödvändig för att området som omfattas av

detaljplanen från 1976 ska kunna användas eller bebyggas på ett ändamålsenligt sätt. Vägen utgör inte heller ett komplement till den användning som har bestämts i den detaljplanen.

Mot bakgrund av det som anförts ovan finner Mark- och miljööverdomstolen att den aktuella avvikelser från detaljplanen inte heller kan godtas med stöd av 9 kap. 31 b § 2 eller 9 kap. 31 c § PBL.

Nämndens beslut om bygglov ska därmed upphävas och ansökan om bygglov avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Lars Dirke, hovrättsråden Ingrid Åhman, referent, och Peder Munck samt tekniska rådet Maria Lotz.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-09-02
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr P 2836-14

KLAGANDE

1. I B
2. S N

3. S J
4. U J

5. G V
6. J V

MOTPART

Bygglövsnämnden i Falkenbergs kommun
311 80 Falkenberg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Hallands läns beslut den 1 juli 2014, dnr 403-1820-14, se bilaga 1

SAKEN

Bygglövs för nybyggnad av förskola m.m på fastigheten S

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

Dok.Id 273263

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

BAKGRUND

Efter ansökan från Falkenbergs kommun, genom Stadsbyggnadskontoret, lämnade Bygglövsnämnden i samma kommun (nedan Bygglövsnämnden) den 13 december 2012, § 1280, bygglov för bland annat nybyggnad av förskola och komplementbyggnader på fastigheten Falkenberg S. Bygglövsnämnden bedömde vid sin prövning att ansökta åtgärder var planenliga.

Ett antal närboende överklagade först till Länsstyrelsen i Hallands län (nedan Länsstyrelsen) och därefter till mark- och miljödomstolen. I båda instanser fastställdes – Länsstyrelsens beslut den 5 mars 2013 och domstolens dom den 11 juli 2013 i mål nr P 1182-13 – Bygglövsnämndens beslut.

Efter fullföljd till Mark- och miljööverdomstolen konstaterade domstolen i dom den 21 november 2013 i mål nr P 7444-13 att det förelåg avvikelser från gällande plan beträffande den infart som planerats till bygglovsfastigheten från Fjällsippevägen. Eftersom Bygglövsnämndens prövning inte föregåtts av något s.k. grannhörande, vilket ska ske vid åtgärder som innebär en avvikelse från detaljplan, undanröjde Mark- och miljööverdomstolen underinstansernas beslut och återförvisade målet till nämnden för förnyad handläggning.

Efter att berörda underrättats och getts tillfälle att yttra sig över lovsökta åtgärder meddelade Bygglövsnämnden den 23 januari 2014, § 1025, åter bygglov som därefter överklagades till Länsstyrelsen. Genom det nu överklagade beslutet lämnade Länsstyrelsen överklagandena utan bifall.

YRKANDEN M.M.

G V, J V, S J, U J, I B och **S N** har yrkat, såsom deras talan får förstås, att mark- och miljödomstolen ska upphäva Länsstyrelsens beslut och återförvisa målet till Bygglövsnämnden för fortsatt handläggning.

Till stöd för sin talan har de anfört bland annat följande.

Mark- och miljööverdomstolen angav i sin dom i mål nr P 7444-13 att brytande av parkstråket inte är att betrakta som en liten avvikelse. I den kontexten känns det märkligt att Länsstyrelsen medvetet skriver och skickar ut sitt beslut och förminskar under ”Skäl för beslutet” en hänvisning bara till detaljplan från 1982 såsom överordnad 1976. Planen från 1982 var faktiskt ett ”[f]örslag till ändring av byggnadsplan” inom den större byggnadsplanen som är den reella basen, men benämns av Länsstyrelsen rent demagogiskt enbart som en byggnadsplan ”söder om ...”. Båda är formellt benämnda som detaljplaner och på 1976-års plan där de stora trafik- och parkmarksfelaktigheterna sker, benämner Länsstyrelsen dessa endast som små avvikelser och negligerar därmed överdomstolens ståndpunkter. I planerna från 1976 och 1982 når man faktiskt fram till parken först genom att köra över prickmark inifrån S sedan utanför 1982-års detaljplan öster om S börjar parkmarken. Över parkmarken når de ”överkörande” områdets besöksparkering på Fjällsippevägens vändplan. Ogiltigt att köra även tvärtom. Besöksparkeringarna är inte ens förskolans utan allmänna områdes parkeringar! Detaljplanen från 1976 innesluter skolområdet, d.v.s. 1982-års kompletterande ”byggnadsplan” från alla håll. Trafikangöringen, den enda tänkta går direkt från Violvägen som gatemark mot gränsen för S och enda gatuberöringsytan. Där tänktes angöringen och fanns i plan sedan 1976, och oförändrat vid skolbearbetningen 1982, och är så idag enligt fastställda, gällande detaljplaner. Det står även tydligt i detaljplanetexterna, likaså var byggnation ska placeras och lekplatsen för barnen. Med förskolan placerad där planförfattarna preciserade den och lekplatsen söder därom, så har det sett ut i snart 40 år. Med sådan förnyad placering försvinner effekterna även med de markhöjningar som de tidigare hävdade utgör problem för dem på Fjällsippevägen, liksom intrånget av trafik och tung trafik.

Vad som utgör en liten avvikelse från detaljplan stadgas i 9 kap. 31 b § plan- och bygglagen (2010:900). Där anges inte bara att avvikelserna ska vara liten utan även förenliga med planens syfte. De vill påpeka att Mark- och miljööverdomstolen i mål nr P 7444-13, det mål som ledde till återförvisande av bygglovsärendet, tydliggör en sak: ”Den föreslagna åtgärden skulle innebära att den sammanhängande parkmar-

ken som skiljer de två områdena åt skulle skäras av. Redan av den anledningen är det enligt Mark- och miljööverdomstolen inte fråga om en sådan mindre gränsavvikelse som den i planen använda gränsbeteckningen anger.” Det måste anses innebära att domstolen redan har konstaterat att det inte är fråga om en liten avvikelse att bygga infart för soptransporter, inlastning av gods och parkeringsplatser. Ett förtydligande är att även huvudentrén flyttas från Violvägen till Fjällsippevägen som därmed i praktiken blir den enda möjliga bilangöringen till förskolan. En angöring genom parkmark, som aldrig tidigare existerat.

Länsstyrelsen skriver på sidan 4 i sitt beslut: ”Vidare är förbud mot utfart särskilt angivet i byggnadsplanen från 1976. Att avsikten med den punktprickade marken inte var att förhindra in- och utfarter till fastigheterna är således uppenbart.” S omgärdas inifrån av prickad mark och runt om av ren parkmark nästan helt utom vid fastighetens angöring till gatumark vid Violvägen. Där ska infarten vara och är det enligt planen. Ingen annanstans! Det direkt markerade förbudet i planen 1976 (i nordost) avser in- och utfarter till området trafikled norröver (Gullregnsvägen) där byggnation innanför prickade områden inte var färdiga, d.v.s. en restriktion i angöring mot trafikleden. De streckade/prickade gränsmarkeringarna vid deras vändplan vilar här på bestämmelser från 1970 och planen från 1974, inte 1976 eller 1982.

Mot bakgrund av det ovan sagda anser Länsstyrelsen likväl ”att det inte är en avvikelse från planen att infarten till förskolan förläggs på punktprickad mark”. Hur kan man påstå att det först är bara att köra över prickmark från S och sedan titta om att man då endast kommit fram till parkmark som därefter också ges rätt att köras över. Detta är helt i strid med planens syfte, oavsett hur bred parken är. Än en gång i planen från 1976 framgår det klart men vid 1982-års plantillblivelse avsåg planförfattarna uttryckligen att inte ens beröra förskolemarken och den ändrades inte heller mot Fjällsippevägen (öster), bara en avskavd gångväg i skolparken på sydvästsidan. Mark- och miljööverdomstolen uttalar även att den streckade linjen, gränsbeteckningen och parkeringsplatserna kan ses om illustrationer. De utgår från överdomstolens vidare överblick och information som de skaffat, är det enligt

praxis möjligt att flytta gränsmarkeringar kanske ca 0,5 meter hit eller dit vid besöksparkeringarna på vändplanen, men aldrig bryta rakt genom parkstråket, då strider det mot plansyftet. De tillägger det för oss medborgare självklara och uppenbara: Hade det varit tanken vid planens tillblivelse och/eller till och med vid kompletteringsändringen 1982 skulle de streckade linjerna från parkeringen dragits från Fjällsippevägen direkt in på S och inte runt planen. Men så har det aldrig tänkts, att dra in trafik från den smala bakgatan för tung trafik och biltrafik till en huvudentré!

DOMSKÄL

Inom bygglovsfastigheten S har sedan tidigare bedrivits förskole-verksamhet i lokaler som numera, såvitt är upplyst i målet, är föremål för demontering. Förevarande bygglovsansökan avser uppförande av en ny byggnad för samma ändamål jämte komplementbyggnader som ska placeras längre åt söder jämfört med det tidigare läget.

S omfattas av en byggnadsplan (fastställd den 21 september 1982) vars fastställelseområde, såvitt nu är av intresse, går i fastighetsgränsen. Öster härom tar ytterligare en byggnadsplan vid (fastställd den 17 juni 1976). Av 17 kap. 4 § första stycket i den äldre och upphävda plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, följer att byggnadsplaner ska gälla som detaljplaner som antagits med stöd av denna lag. I övergångsbestämmelserna, punkten 5, till nu gällande plan- och bygglag (2010:900), PBL, anges att nyssnämnda bestämmelse i ÄPBL alltjämt ska gälla. De båda byggnadsplanerna gäller sålunda som detaljplaner.

Av handlingarna i målet framgår att in- och utfart hittills har skett enbart via Violvägen som ansluter till ifrågavarande fastighet i norr. Avsikten är att denna tillfartslösning ska gälla även framgent och att huvuddelen av alla transporter ska ske denna väg. För sop- och varutransporter samt för rörelsehindrade personer planeras dock ytterligare en in- och utfart. Denna ska anläggas från Fjällsippevägen och alltså ansluta till S österifrån. I anslutning till denna tillfartsväg planeras parkeringsplatser för rörelsehindrade.

Mark- och miljödomstolen kan konstatera att klagandenas invändningar mot det överklagade bygglovets är koncentrerade till den in- och utfart jämte parkeringsplatser som berör Fjällsippevägen. Dessa åtgärder är avhängiga bestämmelserna i båda ovan nämnda detaljplaner.

Marken som ska tas i anspråk för aktuell tillfart och parkering inom 1982-års byggnadsplan är reglerad delvis som byggnadsmark för ”*allmänt ändamål*”, delvis som punktprickad mark ”*som inte får bebyggas*”. Av fastställda bygglovshandlingar kan inte klart utläsas i vilken mån tänkta parkeringsplatser ska förläggas till punktprickad mark. Det står dock klart att i vart fall infartsvägen kommer att dras över sådan mark. Fråga härvid är om den punktprickade marken utgör hinder. Som redovisats ovan ska äldre planer enligt 17 kap. 4 § ÄPBL gälla som detaljplaner antagna med stöd av ÄPBL. Av fast praxis följer (se Mark- och miljööverdomstolens båda domar i mål nr P 5924-12 och mål nr P 7292-12) att anordnade av parkeringsplatser inte är att anse som bebyggelse enligt ÄPBL. Punktprickad mark utgör av detta skäl därför inte hinder mot att anordna parkeringsplatser på sådan mark. Resonemanget får anses tillämpligt även beträffande tillfartsvägen som är en förutsättning för att nå parkeringsplatserna. Av det sagda följer sålunda att ifrågavarande åtgärder – väg och parkeringsplatser – inom 1982-års plan inte utgör avvikelser från densamma.

Det område som berörs av tänkt tillfartsväg från Fjällsippevägen i 1976-års byggnadsplan är, såvitt nu är av intresse, reglerad som mark för ”*park eller plantering*”. Markavsnittet utgörs av ett långsmalt skaft som skjuter ut från ett större grönområde beläget söder om S. Skaftet avgränsar denna fastighet från de fastigheter, däribland klagandenas, som ligger utmed Fjällsippevägen.

I den återopade domen från Mark- och miljööverdomstolen i mål nr P 7444-13 har domstolen konstaterat att anlägga en infart över marken betecknad som parkmark – således ett genombrott av nämnda skaft – står i strid med planen. Vad Mark- och miljööverdomstolen däremot inte uttalat sig om – mark- och miljödomstolen gör härvid samma tolkning som den Länsstyrelsen gett uttryck för – är huruvida denna

planstridighet ryms inom begreppet ”*liten avvikelse*” i den mening som avses i 9 kap. 31 b § PBL. Det bör noteras att uttalandet om att det inte föreligger en ”*mindre gränsavvikelse*” är knuten till den gränslinje – i planen angiven som ”*gränslinjer ej avsedda att fastställas*” – som markerar gräns mellan parkmark och vägmark. Denna slutsats leder i sin tur fram till att anläggande av vägen innebär en planavvikelse, vars omfattning – stor eller liten – inte närmare berörs i domskälen.

Planinstitutet avser att reglera markanvändningen och därvid uppställa bindande regler med avseende på bland annat för vilka ändamål mark får tas i anspråk, byggelseutformning etc. Vid framtagningen av en plan kan det emellertid svårigen förutses sådana ändrade behov, t.ex. vad gäller tillgänglighet, som av olika skäl kan komma att uppstå årtionden senare. I lagstiftningen har problemet lösts genom att det vid prövning av bygglov kan godtas vissa avvikelser (i PBL benämnt ”*liten avvikelse*” och i ÄPBL ”*mindre avvikelse*”) under förutsättning att avvikelsen ifråga inte står i strid med planens syfte. Det är i ljuset av dessa förhållanden som tillåtligheten av den nu aktuella avvikelsen – anläggande av infartsväg över mark reglerad som parkmark – får bedömas.

Som nämnts ovan utgör det avsnitt som är tänkt att genombrytas av vägen en perifer del av ett större sammanhängande grönområde som korsas av flera gångstråk. Enligt mark- och miljödomstolens mening står det dock klart att möjligheten att vistas och röra sig i detta område inte påverkas av den nu aktuella åtgärden. I både absoluta och relativa tal är den yta av parkmarken som är tänkt att tas i anspråk liten. Det grönområde som härvid förlorar kontakten med resterande del är ytterst begränsad och får anses vara av försumbar betydelse. Domstolen delar därför Länsstyrelsens bedömning att det är fråga om en liten avvikelse samt att avvikelsen inte strider mot planens syfte.

Även i övrigt delar mark- och miljödomstolen Länsstyrelsens bedömning att det finns förutsättningar för att bevilja bygglov. Vid detta förhållande ska överklagandena avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande ges in till mark- och miljödomstolen senast den 23 september 2014
men ställs till Mark- och miljööverdomstolen. Prövningstillstånd krävs.

Ulf Klerfalk
rådman

Rolf Dalbert
tekniskt råd

Föredragande har varit beredningsjuristen Olof Petersson.